EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.10.2021
COM(2021) 626 final

2021/0322 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

mille kohaselt lubatakse Eestil kohaldada meedet, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a

SELETUSKIRI

Vastavalt 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) (edaspidi „käibemaksudirektiiv“)[1] artikli 395 lõikele 1 võib nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal anda igale liikmesriigile loa kohaldada erimeetmeid, millega tehakse erand kõnealuse direktiivi sätetest, et lihtsustada käibemaksu kogumise korda või hoida ära teatavat liiki maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist.

Kirjas, mille komisjon registreeris 12. veebruaril 2021, taotles Eesti luba kohaldada meedet, millega tehakse erand üldistest põhimõtetest, millega reguleeritakse sisendkäibemaksu mahaarvamisõigust kulude puhul, mis on seotud sõiduautodega, mida ei kasutata üksnes ettevõtluse eesmärgil.

Käibemaksudirektiivi artikli 395 lõike 2 kohaselt teatas komisjon Eesti taotlusest teistele liikmesriikidele 19. märtsi 2021. aasta kirjas. 23. märtsi 2021. aasta kirjaga teatas komisjon Eestile, et tal on olemas taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käibemaksudirektiivi artiklites 168 ja 168a on sätestatud, et maksukohustuslasel on õigus arvata maha selliste ostude puhul tasutud käibemaks, mida tehakse maksustatavate tehingute tarbeks. Sama direktiivi artikli 26 lõike 1 punktis a on ette nähtud, et ettevõtte vara hulka kuuluvate kaupade kasutamist isiklikuks tarbeks tuleb käsitada tasu eest teenuste osutamisena, kui nendelt kaupadelt oli käibemaks mahaarvatav. Kõnealuse süsteemi kohaselt on lubatud tagastada algselt mahaarvatud käibemaks, kui tegemist isiklikuks tarbeks kasutamisega.

Sõiduautode puhul on kõnealust süsteemi keeruline kohaldada peamiselt seetõttu, et raske on eristada, kas sõidukit kasutatakse isiklikuks tarbeks või ettevõtluse eesmärgil. Aruannete koostamine ja kontrollimine on lisakoormus nii ettevõtjatele kui ka maksuhalduritele.

Vastavalt käibemaksudirektiivi artiklile 395 võivad liikmesriigid kohaldada meetmeid, millega tehakse erand käibemaksudirektiivi sätetest, et lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust või hoida ära teatavat maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist, kui nõukogu on neile andnud loa.

Nõukogu rakendusotsusega 2014/797/EL[2] on antud Eestile luba piirata teatavate sõiduautode ostmise, liisimise, ühendusesisese omandamise ja impordi ning nende toimingutega seonduvate kulude korral makstava käibemaksu mahaarvamisõigust 50 %-ga, kui neid autosid ei kasutata üksnes ettevõtluse eesmärgil. Nõukogu rakendusotsuse 2014/797/EL kehtivuse kuupäeva pikendati nõukogu rakendusotsusega (EL) 2017/1854[3] kuni 31. detsembrini 2020.

Kuna nõukogu rakendusotsuse 2014/797/EL kehtivus aegus enne, kui Eesti esitas 2021. aasta veebruaris uue taotluse selle otsuse ajalise kohaldamisaja pikendamiseks, käsitatakse praegust

---

1 ELT L 347, 11.12.2006, lk 1.

2 Nõukogu 7. novembri 2014. aasta rakendusotsus 2014/797/EL, millega lubatakse Eesti Vabariigil kehtestada meede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 330, 15.11.2014, lk 48).

3 Nõukogu 10. oktoobri 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/1854, millega muudetakse rakendusotsust 2014/797/EL, millega lubatakse Eesti Vabariigil kehtestada meede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 265, 14.10.2017, lk 17).

taotlust esmase taotlusena kohaldada meedet, millega tehakse erand üldistest põhimõtetest, millega reguleeritakse sisendkäibemaksu mahaarvamisõigust kulude puhul, mis on seotud sõiduautodega, mida ei kasutata üksnes ettevõtluse eesmärgil.

Eesti on taotlenud luba piirata mahaarvamisõigust kindlaksmääratud protsendimääraga ja samas vabastada ettevõtjad isiklikuks tarbeks kasutamist kajastavast maksuarvestusest. Sellega lihtsustatakse süsteemi kõigi asjaomaste poolte jaoks ning samal ajal takistatakse ebaõigest arvepidamisest tulenevat maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist.

Eesti on komisjonile kinnitanud, et meetme võtmise põhjused on suures osas samad, mis olid esitatud nendes taotlustes, mille põhjal võeti vastu nõukogu rakendusotsused 2014/797/EL ja (EL) 2017/1854.

Eesti esitas andmed, mille kohaselt on alates nõukogu rakendusotsusega 2014/797/EL kehtestatud erandi rakendamisest enamikku ametiautosid jätkuvalt kasutatud ka isiklikuks tarbeks. See asjaolu kinnitab, et erandi lubamine on põhjendatud.

Kõnealust meedet hakataks kohaldama kõigi selliste sõiduautode suhtes, milles lisaks juhi istekohale ei ole rohkem kui kaheksa istekohta ja mille suurim lubatud mass ei ületa 3500 kilogrammi ning mida ei kasutata üksnes ettevõtluse eesmärgil. Samas aga kohaldataks tavapäraseid eeskirju teatavatel konkreetsetel eesmärkidel kasutatavate sõiduautode, st edasimüümiseks, rentimiseks või liisimiseks ostetavate sõidukite, reisijateveoks (nt taksoteenuseks) kasutatavate sõidukite ja õppesõiduks kasutatavate sõidukite suhtes.

Meetme kohast mahaarvamisõiguse piirangut tuleks kohaldada sellise käibemaksu puhul, mida on makstud ostetud, liisitud, ühendusesiseselt omandatud või imporditud konkreetsetelt sõiduautodelt, sealhulgas nendega seotud kuludelt.

Eesti kinnitab, et mahaarvamise määr peaks olema 50 %, sest sellest ajast saadik, kui meede esmakordselt 2014. aastal kehtestati, ei ole olukord muutunud. Kuigi Eestis kasutatakse hinnanguliselt ametiautosid isiklikuks tarbeks umbes 60 % ulatuses (sellele osutavad Eesti maksuameti kaudsed tõendid ja prognoosid), peetakse 50 % sisendkäibemaksu mahaarvamist kõige sobivamaks, sest nii välistatakse sõiduautode isiklikuks tarbeks kasutamise osakaalu võimalik ülehindamine.

Võttes arvesse meetme kohaldamisest tulenevat positiivset mõju maksukohustuslaste ja maksuhaldurite halduskoormusele, tehakse ettepanek lubada võtta meede, millega tehakse asjakohane erand. Luba peaks kehtima piiratud aja jooksul, st kuni 31. detsembrini 2024, et oleks võimalik läbi vaadata erandi vajalikkus ja tõhusus ning muu kasutuse ja ettevõtlusotstarbelise kasutuse vaheline proportsioon, millel erand põhineb. Selle erandi mis tahes pikendamise taotlusele tuleb lisada kohaldatud protsendimäära läbivaatamise aruanne, mis tuleb koos taotlusega saata komisjonile 31. märtsiks 2024.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Sarnased erandid seoses mahaarvamisõigusega on tehtud ka teistele liikmesriikidele (Ungari,[4] Läti,[5] Horvaatia,[6] Poola,[7] Itaalia[8] ja Rumeenia[9]).

[4] Nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1493, millega antakse Ungarile luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 252, 8.10.2018, lk 44–46).

Käibemaksudirektiivi artikliga 176 on ette nähtud, et nõukogu määrab kindlaks kulud, millelt käibemaksu maha ei arvata. Kuni kõnealuste kulude kindlaksmääramiseni lubatakse liikmesriikidel säilitada 1. jaanuaril 1979 kehtinud erandid. Seepärast kehtivad mitmed senist olukorda säilitavad sätted, millega piiratakse õigust arvata maha sõiduautodega seotud käibemaksu.

Hoolimata varasematest algatustest kehtestada eeskirjad selle kohta, milliste kulukategooriate korral võib mahaarvamisõigust piirata,[10] on selline erand asjakohane seni, kuni kõnealuseid eeskirju ELi tasandil ühtlustatakse.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käibemaksudirektiivi artikkel 395.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Võttes arvesse käibemaksudirektiivi sätet, millel ettepanek põhineb, kuulub ettepanek Euroopa Liidu ainupädevusse. Subsidiaarsuse põhimõtet seetõttu ei kohaldata.

• Proportsionaalsus

Otsus käsitleb liikmesriigile tema enda taotlusel antud luba ja sellega ei määrata kohustusi.

Erandi piiratud ulatust arvestades on erimeede kooskõlas taotletava eesmärgiga, st see aitab ära hoida teatavat liiki maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist. Võttes arvesse võimalust, et ettevõtjad võivad oma kohustisi aladeklareerida, ning koormust, mis maksuhaldurite jaoks tekib läbisõiduandmete kontrollimisega, oleks 50 % piiranguga võimalik lihtsustada käibemaksu kogumist konkreetses sektoris.

• Vahendi valik

Kavandatav vahend: nõukogu rakendusotsus.

---

5 Nõukogu 4. detsembri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1921, millega muudetakse rakendusotsust 2015/2429/EL, mille kohaselt lubatakse Lätil kohaldada erimeedet, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 311, 7.12.2018, lk 36–37).

6 Nõukogu 11. detsembri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1994, millega antakse Horvaatiale luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 320, 17.12.2018, lk 35–37).

7 Nõukogu 24. septembri 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/1594, millega muudetakse rakendusotsust 2013/805/EL, millega lubatakse Poola Vabariigil kohaldada meetmeid, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 248, 27.9.2019, lk 71–72).

8 Nõukogu 5. detsembri 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/2138, millega muudetakse otsust 2007/441/EÜ, millega lubatakse Itaalia Vabariigil kohaldada meetmeid, millega tehakse erand ühist käibemaksusüsteemi käsitleva direktiivi 2006/112/EÜ artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 324, 13.12.2019, lk 7–8).

9 Nõukogu 4. septembri 2020. aasta rakendusotsus (EL) 2020/1262, millega muudetakse rakendusotsust 2012/232/EL, millega lubatakse Rumeenial kohaldada meetmeid, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 296, 10.9.2020, lk 6).

10 KOM(2004) 728 lõplik – Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 77/388/EMÜ käibemaksukohustuse lihtsustamiseks (ELT C 24, 29.1.2005, lk 10), tühistatud 21. mail 2014 (ELT C 153, 21. 05. 2014, lk 3).

Nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ artikli 395 kohaselt on erandi tegemine ühistest käibemaksueeskirjadest võimalik vaid komisjoni ettepaneku põhjal nõukogus ühehäälselt antud loa alusel. Nõukogu rakendusotsus on kõige sobivam õigusakt, kuna selle saab adresseerida ühele liikmesriigile.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Käesolev ettepanek põhineb Eesti esitatud taotlusel ja käsitleb ainult seda liikmesriiki.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisekspertide arvamusi ei olnud vaja kasutada.

- **Mõju hindamine**

Ettepaneku eesmärk on lihtsustada maksustamismenetlust, vabastades maksukohustuslased vajadusest pidada arvestust konkreetsete sõiduautode isiklikuks tarbeks kasutamise üle, ning samal ajal vältida käibemaksust kõrvalehoidumist ebaõige arvestuse pidamise abil. Seega on ettepanekul võimalik positiivne mõju nii ettevõtjatele kui ka maksuhalduritele. Eesti käsitab lahendust sobiva meetmena, mis on võrreldav muude kehtinud ja kehtivate eranditega.

4. MÕJU EELARVELE

Erandit võimaldava meetme kohaldamine ei mõjuta oluliselt lõpptarbimise etapis kogutava maksutulu kogusummat ega mõjuta ebasoodsalt käibemaksust tulenevaid liidu omavahendeid.

5. MUU TEAVE

Ettepanek on ajaliselt piiratud ja sisaldab aegumisklauslit, mille kuupäevaks on 31. detsember 2024.

Juhul kui Eesti peab vajalikuks erimeetme pikendamist kauemaks kui 2024. aastani, tuleks hiljemalt 31. märtsiks 2024 esitada komisjonile protsendimäära läbivaatamise aruanne koos pikendamistaotlusega.

2021/0322 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

mille kohaselt lubatakse Eestil kohaldada meedet, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi,[1] eriti selle artikli 395 lõike 1 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Direktiivi 2006/112/EÜ artiklitega 168 ja 168a on ette nähtud, et maksukohustuslasel on õigus arvata maha selliste talle tarnitud kaupade või osutatud teenuste eest tasutav käibemaks, mida kasutatakse tema maksustatavate tehingute tarbeks. Vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 26 lõike 1 punktile a tuleb ettevõtte vara kasutamist maksukohustuslase või tema töötajate isiklikuks tarbeks või üldisemalt muul kui ettevõtluse eesmärgil käsitada teenuste osutamisena.

(2) Nõukogu rakendusotsusega 2014/797/EL[2] lubati Eestil kuni 31. detsembrini 2017 piirata mahaarvamisõigust 50 % ulatuses käibemaksu suhtes, mida on makstud teatavatelt ostetud, liisitud, ühendusesiseselt omandatud või imporditud konkreetsetelt sõiduautodelt ning vabastada maksukohustuslane piiranguga hõlmatud, muul kui ettevõtluse eesmärgil kasutatavate sõidukite käibemaksu arvestamisest.

(3) Nõukogu rakendusotsusega (EL) 2017/1854[3] pikendati rakendusotsuse 2014/797/EL kehtivuse kuupäeva kuni 31. detsembrini 2020.

(4) Kirjas, mille komisjon registreeris 12. veebruaril 2021, esitas Eesti komisjonile taotluse, et tal lubataks kohaldada erimeedet, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a, et piirata teatavate ostetud, liisitud, ühendusesiseselt omandatud või imporditud ning muul kui ettevõtluse eesmärgil kasutatavate sõiduautode käibemaksu mahaarvamisõigust.

(5) Direktiivi 2006/112/EÜ artikli 395 lõike 2 teise lõigu kohaselt teavitas komisjon 19. märtsi 2021. aasta kirjas teisi liikmesriike Eesti taotlusest. 23. märtsi 2021. aasta

---

1 ELT L 347, 11.12.2006, lk 1.

2 Nõukogu 7. novembri 2014. aasta rakendusotsus 2014/797/EL, millega lubatakse Eesti Vabariigil kehtestada meede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 330, 15.11.2014, lk 48).

3 Nõukogu 10. oktoobri 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/1854, millega muudetakse rakendusotsust 2014/797/EL, millega lubatakse Eesti Vabariigil kehtestada meede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 265, 14.10.2017, lk 17).

kirjaga teatas komisjon Eestile, et tal on olemas taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

(6) Sõiduautode kasutamist muul viisil kui ettevõtluse eesmärgil on raske täpselt määratleda ja isegi kui see on võimalik, on selline mehhanism tihti koormav. Taotletud loa kohaselt tuleks mitte üksnes ettevõtluse eesmärgil kasutatavate sõiduautode kuludest maha arvatav käibemaks kehtestada ühtse protsendimäärana koos mõnede eranditega. Praegu olemas oleva teabe alusel on Eesti ametiasutused seisukohal, et 50 % määr on põhjendatud. Selleks et vältida topeltmaksustamist, tuleks tühistada nõue arvestada käibemaksu sõiduautode muul viisil kui ettevõtluse eesmärgil kasutamise korral, kui kõnealuste sõidukite suhtes kohaldatakse käibemaksu mahaarvamisõiguse piirangut. Kõnealuse lihtsustamismeetme alusel jäetakse kõrvale vajadus pidada arvet ametiautode isiklikuks tarbeks kasutamise kohta ning samal ajal välditakse ebaõigest arvepidamisest tulenevat maksudest kõrvalehoidumist.

(7) Taotletud loa kohast mahaarvamisõiguse piirangut tuleks kohaldada sellise käibemaksu suhtes, mida on makstud ostetud, liisitud, ühendusesiseselt omandatud või imporditud ning konkreetse kategooriaga sõiduautodelt ja nendega seotud kuludelt, sealhulgas ostetud kütuselt.

(8) Luba tuleks kohaldada üksnes selliste sõiduautode suhtes, mille suurim lubatud mass ei ületa 3500 kilogrammi ning milles ei ole lisaks juhi istekohale rohkem kui kaheksa istekohta, kuna kõikide sõiduautode, mille mass ületab 3500 kilogrammi ning milles on lisaks juhi istekohale rohkem kui kaheksa istekohta, muul kui ettevõtluse eesmärgil kasutamine on minimaalne tulenevalt nende sõiduautode laadist või ettevõtluse liigist, milleks neid kasutatakse. Tuleks esitada selliste sõiduautode üksikasjalik loetelu, mis nende autode konkreetsest kasutusest tulenevalt on kõnealuse loa reguleerimisalast välja jäetud.

(9) Luba peaks olema ajaliselt piiratud ning kehtima 31. detsembrini 2024, et võimaldada läbi vaadata erandit võimaldava meetme vajalikkus ja tõhusus ning meetme aluseks olev proportsioon ettevõtluse ja muul kui ettevõtluse eesmärgil kasutamise vahel.

(10) Kui Eesti hinnangul on vaja luba pikendada pärast 2024. aastat, peaks ta esitama 31. märtsiks 2024 komisjonile loa pikendamise taotluse koos protsendimäära läbivaatamise aruandega.

(11) Erandi kohaldamine ei mõjuta oluliselt lõpptarbimise etapis kogutava maksutulu kogusummat ning see ei mõjuta ebasoodsalt käibemaksust tulenevaid liidu omavahendeid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Erandina direktiivi 2006/112/EÜ artiklitest 168 ja 168a lubatakse Eestil piirata 50 % määraga õigust arvata maha käibemaks selliste sõiduautodega seotud kuludelt, mida ei kasutata üksnes ettevõtluse eesmärgil ning juhul kui need kulud hõlmavad selliste sõiduautode ostu, liisimist, ühendusesisest omandamist või importimist, samuti selliste autode hooldust ja remonti ja neis kasutatavat kütust.

Artikkel 2

Erandina direktiivi 2006/112/EÜ artikli 26 lõike 1 punktist a ei tohi Eesti käsitada maksukohustuslase ettevõtte varade hulka kuuluvate sõiduautode kasutamist muul kui

ettevõtluse eesmärgil tasu eest teenuste osutamisena, kui kõnealuse sõiduki suhtes kohaldatakse käesoleva otsuse artikli 1 kohaselt käibemaksu mahaarvamisõiguse piirangut.

Artikkel 3

1. Käesolevat otsust kohaldatakse üksnes selliste sõiduautode suhtes, mille suurim lubatud mass ei ületa 3500 kilogrammi ning milles ei ole lisaks juhi istekohale rohkem kui kaheksa istekohta.

2. Käesolevat otsust ei kohaldata järgmiste sõiduautokategooriate suhtes:

(a) edasimüümiseks, rentimiseks või liisimiseks ostetavad sõidukid;

(b) tasu eest reisijateveoks, sh taksoteenuseks, kasutatavad sõidukid;

(c) õppesõiduteenuseks kasutatavad sõidukid.

Artikkel 4

Käesolev otsus kaotab kehtivuse 31. detsembril 2024. Käesolevas otsuses sätestatud loa pikendamise taotlus tuleb esitada komisjonile 31. märtsiks 2024 koos artiklis 1 sätestatud protsendimäära läbivaatamise aruandega.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud Eesti Vabariigile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja